

Lijst industrieel erfgoed per gemeente

Vijfheerenlanden Ameide - Hagestein - Hei- en Boeicop - Kedichem
Leerbroek - Leerdam - Lexmond - Meerkerk -
Oosterwijk - Schoonrewoerd - Tienhoven aan de
Lek - Vianen

Onderstaande lijst is een inventarisatie van industrieel erfgoed in de gemeente Vianen. Dit is na de gemeentelijke herindeling en het ontstaan van de gemeente Vijfheerenland de eerste lijst. Met aanvullende informatie, correcties en aanvullingen zijn welkom, wordt de lijst van tijd tot tijd bijgewerkt, deze versie is van januari 2019.

Ameide

- Benedendamsestraat 17-19 - meelfabriek met enkele loodsen en directeurswoning en een later toegevoegd silogebouw (1900-1915 en 1950)
- Dam - hardstenen gebeeldhouwde pomp door J. de Munck, plein voor het Raadhuis (zj)
- Dam 2 - woonhuis met werkplaats (1910 ca)
- Kerkstraat 4 - woon- en werkhuis rm (18e eeuw)
- Lekdijk 15 a - transformatorhuis rm (1922)
- Nieuwstraat 11 - pakhuis rm (18e eeuw)
- Nieuwstraat 12 - pakhuis rm (mogelijk 18e eeuw)
- Nieuwstraat 14 - pakhuis rm (zj)
- Nieuwstraat 18 - woonhuis rm, functie als brandweerkazerne gehad (zj)
- Nieuwstraat 22 - woon- en werkhuis rm (zj)
- J.W. Van Puttestraat 6 - pakhuis / werkplaats (1915 ca)
- Lekdijk 36 - woonhuis met bedrijfsgedeelte (1930 ca)
- Sluis 16 - dijkbewakinghuis van het Dijkcollege Hoogheemraadschap van de Vijfheerenlanden tot 1958 in gebruik; nu woonhuis (19e eeuw)
- Sluis 15/17/19 - de Rijksstoomwatermolen cq -gemaal met twee machinistenwoningen (ca 1900), aangelegd voor de aanleg van het Merwedekanaal, bemaalde tot 1945 de boezem van de Zederik; onderhoud gemaalhuis nodig (1892)
- Voorstraat 5 - waterschapshuis Alblasserwaard (1760)

Hagestein

- Lekdijk 62 - dijkhuis met waterhoogte-stenen (1850)
- Lekdijk 7 / Ossenwaard - vizierstuw met schutsluis en waterkrachtcentrale rm Hagestein in de Lek, naar een ontwerp van Waterstaat ir. P. Blokland en architect W.C. Hamdorff sr.; de vizieren van de stuw zijn in de zomer gesloten om het peil in de Lek hoog te houden, de schutsluis is dan de doorgang; voorbeeld periode wederopbouw (1953-1958)

Lijst industrieel erfgoed per gemeente

vervolg Vijfheerenlanden - Hagestein blad 2 van 6

- Ossenwaard 1 - vm steenfabriek Ossenwaard en droogschuren; in 1916 werd een machinekamer bijgebouwd en in 1927 de ringoven (rond 1870-1927-1978) (*Hoort bij de gemeente Vianen, maar alleen bereikbaar via Tull en Waal*)

Hei- en Boeicop

- Kanaaldijk 2 - stoomschepradgemaal polder Over- en Neder Boeicop, de stoommachine werd in 1947 door een elektromotor vervangen; gebouw overgebleven (1893)
- Kanaaldijk 3 - vm machinistenwoning van het stoomschepradgemaal polder Over- en Neder Boeicop; nu woonhuis (1893)
- Kanaaldijk 14 - stoomgemaal polder Middelkoop, kolenloods gesloopt in 1951; omgebouwd tot woning (1890)
- Kanaaldijk 16 - roedenloods gm (ca 1900)
- Kanaaldijk 17 - dieselgemaal met centrifugaalpomp op de fundering van de vm Pelmolen voor bemaling van polder Neder Heicop (1926)
- Kanaaldijk 18 - vm machinistenwoning gemaal polder Neder Heicop (1926)
- Kanaaldijk 19 - de Hoekmolen rm, wipwatermolen voor het bemalen van de polder Neder- en Over- Heicop (1622/1641- restauratie na brand 2005)
- Kanaaldijk 20 - gemaal De Huibert (1954)

Kedichem

- Hooglandse Tiendweg 28 - vm stoomgemaal met dienstwoning, in 1922-1923 geëlectriceerd en met werkende centrifugaalpomp van Pannevis Utrecht; voor de bemaling van de Verenigde Polders Kedichem en Oosterwijk en de uitwatering naar de Linge (1883)

Leerbroek

- Kanaaldijk 16 - gemaal polder Middelkoop (1950)

Leerdam

- Diefdijk 47 - gemeenlandshuis van de Alblasserwaard met nieuwere voorgevel (17e eeuws-1782)
- Lingebrug - verkeersbrug over de Linge, insitu gewapend beton (jaren 1950)

Lijst industrieel erfgoed per gemeente

vervolg Vijfheerenlanden - Leerdam blad 3 van 6

- Lingedijk 2-3 - Ter Leede, poldermolen rm, in gebruik tot 1940 (1846)
- Lingedijk 8 - de glasfabriek, een groot gebouwencomplex, 19e eeuws ovengebouw, machinegebouw en schoorsteen, portiersloge, vm huizen aan de dijk; gestart als glasblazerij door de gebroeders Pilgram en J.J. Meeder; werkende fabriek (1765-1875-1900)
- Lingedijk 27 - vm hulpgebouw van de glasfabriek; nu glasmuseum (1862)
- Lingedijk 28 - villa Lingesigt, directeurswoning P.M. Cochius van de glasfabriek; nu glasmuseum (1914)
- Lingedijk 29 - villa Lingesigt, directeurswoning J.H.O. Bunge van de glasfabriek (1912)
- Lingeplein 2-16/1-15- arbeiderswoningen voor de glasfabriek (1910)
- Meent 57-59 - vm postkantoor; nu restaurant (1905 ca)
- Noordwal 16 - slachthuis rm met winkel, keurlokaal en laboratorium, indertijd voor wrakvee; nu woonhuis (ca. 1935)
- Nieuwenhuyzenstraat, Julianastraat, Siemensstraat en Meent - arbeiderswoningen voor de glasfabriek (1900)
- Recht van Ter Leede 1 - Achtermolen of Achterste Molen rm; restant van een poldermolen (17e eeuw)
- Schaikseweg 20 - vm watermolen
- Stationsweg 2 - vm station tot 1986 dienst gedaan (1883)
- Talmastraat 2-66/1-39 - woningbouwcomplex (1915)
- Oud Schaik 2a - watertoren hoog 50 m en watervat 500 m³ met een skelet van beton en ingevuld met metselwerk, apart aangebouwd trappenhuis naar kantoor 1e verdieping; ontwerp firma Visser & Smit; plannen voor herbestemming zijn actueel (1929)

Lexmond

- Dorpsstraat 69 - vm postkantoor (1905)
- Heicopperweg 45-47 - twee brugwachterswoningen cq. dienstwoningen gm bij de vm Zwaanskuikenbrug over het Merwedekanaal (1890)
- Heicopperweg 46 / Bastaardkade - poldergemaal polder Lexmond, dieselscheprad en later centrifugaalpomp; buiten gebruik (1925)
- Kom Lekdijk 38 - scheprad stoomgemaal De Eendracht gm polder De Eendracht; buiten gebruik (1883)
- Lakerveld 282 - molen 'Den Bonk' of Bonkmolen rm, wipwatermolen voor polder Lakerveld; (18e eeuw)
- Zederikkade 223 - Vlietmolen rm, wipwatermolen tbv bemaling van polder Lakerveld tot 1986; restauratie na brand in 2001-2002 (17e eeuw)
- Zederikkade 229 - Plukkopmolen rm, molenromp van de wipmolen voor polder Lexmond; onttakeld 1926 (begin 18e eeuw)

Lijst industrieel erfgoed per gemeente

vervolg Vijfheerenlanden - Meerkerk blad 4 van 6

Meerkerk

- Bazeldijk 23 - woonhuis met werkschuur (zj)
- Burg. Sloblaan 20 - watertoren rm; uitgevoerd in glijbeton (1936)
- Gorinchemsestraat 1-3 - melkfabriek Aureore, later Amilco, tot 1969 fabriek voor boter en kaas; fabrieksruimte beneden en bovenwoningen voor personeel; nu bedrijfslocatie met zalen en bovenwoningen (1920-1969)
- Grote Kanaaldijk 12 - boerderij met droogschuur (zj)
- Kanaaldijk 1-3 - brugwachterswoning met een gedeelte voor de knecht, bij de vernieuwde Meerkerksebrug (1890)
- Molenpad 14 - de Stijve Molen rm, wipmolen voor bemaling van polder Middelbroek, Ameide en Tienhoven (1665)
- Tolstraat 22 - wonhuis/winkel en werkschuren (zj)

Oosterwijk

- Lingedijk/Leerd.Oost - toegangshek, erfafscheiding rm (1850-1875)
- Noorderlingedijk 1 - vm Heukelumse veerhuis annex café (1850)
- Nortierstraat 5-27 - arbeiderswoningen (1908)

Schoonrewoerd

- Dorpsstraat - pomp (1908)
- Dorpsstraat 55 - Huis "De Brink" rm, woon- en werkhuis (19e eeuw)
- Steenovenweg 2 - melkfabriek - zuivelonderneming 'De Vijfheerenlanden' (1914-1970)

Tienhoven aan de Lek

- Lekdijk 75 - vm veerhuis (1875)

Vianen

- Bloemendaalseweg - verlaat, inlaatsluis (begin 20e eeuw)
- Bolgerijensebrug - draaibrug rm over het Merwedekanaal, verbinding tussen de Bolgerijsekade en Panoven; locatie was sinds 1824 vlotbrug over het Zederikkanaal; de brug resteert als enige van de zes in 1886 door de firma L.J. Enthoven & Co. vervaardigde bruggen over het Merwedekanaal; na WO II opnieuw opgebouwd uit onderdelen andere bruggen (1886-1949)

Lijst industrieel erfgoed per gemeente

vervolg Vijfheerenlanden - Vianen blad 5 van 6

- Brederodestraat 29-35 - werkplaatsen/loods (gevels van hout) tussen woningen; een rij is bij een renovatie onder één mansardekap gebracht (rond 1900)
- Buitenstad - vm weg tussen Lekpoort en veer naar Vreeswijk; onderdeel Napoleonweg (1813)
- Buitenstad - gemetselde duiker en hijswerktuig/stuwschuif tbv de afwatering naar de Pontswaard (19e eeuw)
- Buitenstad 69 - vm veerhuis van het veer Vianen - Vreeswijk, nu aankomst fietsveer (zj)
- De Hoge Brug - dubbele gietijzeren ophaalbrug rm over het noordelijk sluishoofd, sluseiland en sluis Mewedekanaal, verbinding in de Brugdijk; fabricage Van Dorsser & Terhorst Dordrecht (1886)
- "Hofplein 9 - watertoren rm met filtergebouw rm, een open betonskelet naar een ontwerp van Roelof Kuipers, en enkele loodsen waterleidingbedrijf; de watertoren wordt door de Nederlandse Watertoren Stichting tot de meest waardevolle van Nederland gerekend; bezit van waterleidingbedrijf Oasen (1909)
- Hoflein to 25 - pomp rm, ontwerp toegeschreven aan Jacob van Kampen (1596-1657), en zou geplaatst zijn ter herinnering aan de Vrede van Munster door veldmaarschalk Johan Wolfer van Brederode van het Staatse leger (1648)
- Julianabrug - ophaalbrug bij het sluseiland met brugwachtershuisje, verbinding Kanaalweg en Jan van Blankenweg; vervanging van in 1945 opgeblazen dubbele ophaalbrug; fabricage Penn & Bauduin Dordrecht (1970)
- Kerkstraat 2 - vm stadswaag/pakhuis rm, wordt voor het eerst in 1822 als waag vermeld; de waagmeester hief de accijnsen na het wegen (17e eeuw)
- Kerkstraat 28 - vm brouwerij met kantoor gebouwd door F.A. Lindeman; in 1916 verbouwd tot café 'De Brouwerij', na 1945 als 'Het Misverstand' (1871)
- Kerkstraat 70-70A - vm kaaspakhuis (midden 19e eeuw)
- Lange Dreef 2-4 - fabrieksloodsen opgebouwd uit gelamineerde houten boogspanten met inpandig kantoor en woning (zj)
- Langendijk 28 - vm kantoor tot 1980 Hoogheemraadschap Vijfheerenlanden rm; de vijf heren van Arkel, Vianen, Hagestein, Everdingen en Ter Lede; het Hoogheemraadschap zat voorheen in het stadhuis (1903)
- Langendijk 29-31 - vm bedrijfsruimte van de N.V. Viaanse kapokfabriek met toen nog een plat dak; na 1923 koper- en blikslagerij van D.J. Schram, tevens loodgieterswerkplaats met toen een bovenwoning; omgebouwd naar woonhuis (1910)
- Lekbrug - stalen boogbrug over de Lek voor het verkeer over de A2, naar een ontwerp van ir. W.J.H. Harmsen iov Rijkswaterstaat; lengte 532 m en grootste overspanning 160m; de brug verving de oude schipbrug bij Vreeswijk en gebouwd door de Koninklijke Maatschappij De Schelde in Vlissingen, herstel na WOII; in de pijlers kazematten voor mitrailleurposten; uitgebreid met fietsstroken in 1967; sloop uitgesteld (1936/1948-1967)

Lijst industrieel erfgoed per gemeente

vervolg Vijfheerenlanden - Vianen blad 6 van 6

- Lexmondsestraatweg 8 - tolhuis, tot 1900 in gebruik aan de route Napoleon (1814) Lombardstraat 4A-4B - vm pakhuis en nog tot omstreeks 1980 in gebruik als werkplaats met magazijnen en kantoor (eind 19e eeuw)
- Merwedekade 2 - dieselgemaal De Biezen met origineel binnenwerk en met een dubbel aanzuigende centrifugaalpompe, fabrikaat Jaffa Utrecht; polders De Biezen, De Eng en Het Mafit (1926)
- Merwedekade 4-6 - vm dienstwoningen RWS tbv brugwachters, ook elders langs kanaal dergelijke huizen (1886)
- Merwedekade 10 - gemaal Autena voor oorspronkelijk polder Autena; elektrisch geworden en functie van gemaal De Biezen erbij overgenomen; machinekamer op locatie van oudere molen; de originele centrifugaalpompe is nog aanwezig (1915)
- Merwedekade 16 - gemaal in de vorm van een molenrompe voor polder Bolgerijen; in 1921 verbouwd tot gemaal met motor-centrifugaalpompe; nu woning (1793-1921)
- Merwedekade 20 - vm schepradgemaal met dienstwoning, scheprad is aanwezig; waarschijnlijk buiten gebruik na motorisering van de andere gemalen op de Merwedekade (eind 19e eeuw)
- Placotiweg 5 - vm kantoor en loods staalconstructiebedrijf (tot 2002); als één van de eerste bedrijven op 'De Hagen' (1958-1966)
- Rijksstraatweg, in 1813 gepland als de Route National 2, de straatweg tussen Amsterdam en Parijs en in de Provincie Utrecht van Abcoude naar Vianen; in Vianen van Vreeswijk eerst met veer, tussen 1840 en 1936 met een drijvende brug (de Schipbrug) naar de Lekmondse Straatweg via de Lekpoort en de Voorstraat naar de Landpoort en de Prinses Julianaweg - Prins Bernardweg
- Sluiseiland - de gekoppelde schutsluis 'Nieuwe of Grote Sluis' in het Merwedekanaal; bijbehorend De Hoge Brug en de Julianabrug; bij de sluis tevens dienstwoningen (Sluiseiland 8-12), magazijn, schuilhuisjes, etc. (1883-1886), voorhaven in 1891 gereed; met sporen oude Koningin Wilhelminasluis in het vm Zederikkanaal naar een ontwerp van Jan Blanken (1824)
- Sparrendreef (begraafplaats) - gietijzeren grafmonument Jan Blanken; Blanken was groot waterstaatkundige en woonde op buitenplaats Vijvervlust in Vianen (1841)
- Stuartweg 31 - fabriek met loodsen en kantoor voor de prefab beton industrie (va zij)
- Valkenstraat 3 - bedrijfsschuur rm (zij)
- Voorstraat t.o. 56 - stadspompe, heeft een periode in de tuin van het Rijksmuseum in Amsterdam gestaan, sinds 1978 terug op bijna haar plaats aan de Voorstraat (1662-1978)
- Voorstraat 106 - vm post- en telegraafkantoor rm tot 1975 in functie (1911)